क्लम् 1. 4. P. (क्लामति, क्लाम्यति, क्लांत) To be fatigued or tired, be exhausted or depressed; न चक्लाम न विव्यथे Bk. 5. 102; 14. 101. –2 To feel sorry, pine for; *S.* 6. —*Caus.* (क्लमयति-ते) To fatigue, exhaust, depress, wither; U. 3. 30.

क्लमः, क्लमथः, क्लमथुः Fatigue, languor, exhaustion; विनोदितादिनक्लमाः कृतरुचश्च जांबूनदैः *Si.* 4. 66; Ms. 7. 151; *S.* 3. 21.

क्लांत *p.p.* [क्लम्-क्त] 1 Fatigued, tired out; समातपक्लांते R. 2.13, Me.18, 35; V. 2. 23. –2 Withered, faded; क्लांतो मन्मथलेख एष नालिनीपत्रे नखैरर्पितः *S.* 3. 26; R. 10. 48. –3 Lean, thin, emaciated. –4 Depressed in spirits, exhausted.

क्लांतिः *f.* [क्लम्-क्तिन्] Fatigue. –**Comp.** —**छिद्** *a.* refreshing, invigorating.

क्लव् 4 A. (क्लव्यते) To fear, be afraid (according to some 1 A also).

क्लिद् 4 P. (क्लियति, क्लित्त) To become wet, be damp, be moist. —*Caus.* To moisten, wet; न चैनं क्लेदयंत्यापः Bg. 2. 23; Bk. 18. 11.

क्लिन्न *a.* Wet, moistened; running (as an eye). –**Comp.** —**अक्ष** *a.* bleareyed. —**वर्त्मन्** *n.* watering of the eyes. —**हृद्** *a.* tender-hearted.

क्लेदः [क्लिद्-भावे घञ्] 1 Wetness, moisture, dampness; *Śānti* 1. 29; R. 7. 21. –2 Running, discharge from a sore. –3 Distress, suffering; R. 15. 32 (=उपद्रव Malli.)

क्लेदक *a.* Wetting, moistening. —**कः** 1 Phlegm. –2 One of the fires in the body.

क्लेदन् *m.* The moon.

क्लेदन *a.* [क्लिद्-णिच्-ल्युट्] Wetting, making wet. —**नः** Phlegm. —**नं** 1 Wetting, moistening. –2 Trickling, oozing.

क्लेदुः 1 The moon. –2 Morbid combination of the three humors of the body (सन्निपात).

क्लिंद् 1 U. (क्लिंदति-ते) To lament.

क्लिब् *f.* Ved. The created world.

क्लिश् 4 A. (also P. according to some authorities) (क्लिश्यते, क्लिष्ट or क्लिशित) 1 To be tormented, be afflicted, suffer; अप्युपदेशग्रहणे नातिक्लिश्यते वः शिष्या M. 1; त्रयः परार्थे क्लिश्यंति साक्षिणः प्रतिभूः कुलं Ms. 8. 169. –2 To torment, molest. –II 9 P. (क्लिश्नाति, क्लिष्ट, क्लिशित) 1 To torment, afflict, molest, distress; क्लिश्नाति लब्धपरिपालनवृत्तिरेव *S.* 5. 6; एवमाराध्यमानोपि क्लिश्नाति भुवनत्रयं Ku. 2. 40; R. 11. 58. –2 To suffer, feel pain.

क्लिशित, -क्लिष्ट *p.p.* 1 Distressed, suffering pain or misery. –2 Afflicted, tormented. –3 Faded. –4 Inconsistent, contradictory; *e. g.* माता मे वंध्या. –5 Elaborate, artificial, (as a composition.). –6 Put to shame. –7 Wearied; hurt, injured. –8 Being in a bad condition, worn. –9 Marred, impaired; *S.* 5. 19; Pt. 1. 11; *S.* 6. 9; disordered; *S.* 7. 14. –10 Dimmed, made faint; Ku. 2. 19. –11 Injured, hurt; *S.* 6. 19 —**उक्ति** A contradictory statement. –**Comp.** —**वर्त्मन्** *n.* a disease of the eyelids.

क्लिष्टिः *f.* 1 Affliction, anguish, distress, pain. –2 Service.

क्लेशः [क्लिश्-भावे घञ्] 1 Pain, anguish, suffering, distress, trouble; किमात्मा क्लेशस्य पदमुपनीतः *S.* 1; क्लेशः फलेन हि पुनर्नवतां विधत्ते Ku. 5. 86; Bg. 12. 5. –2 Wrath, anger. –3 Care, trouble. –4 Worldly occupation. –**Comp.** —**अपह** *a.* allaying pain, consoling, palliative. (—**हः**) a son. —**कर** *a.* causing pain or trouble. —**क्षम** *a.* capable of enduring trouble.

क्लेशक *a.* [क्लिश्-वुञ्] Giving pain, troublesome.

क्लेशित *a.* Pained, distressed.

क्लेशिन् *a.* 1 Causing pain or suffering –2 Hurting, injuring.

क्लीब् 1 A. (क्लीबते) 1 To be impotent, to behave like a eunuch. –2 To be timorous, to be modest or unassuming.

क्लीब (व) *a.* 1 Impotent, neuter, emasculated; Ms. 3. 150, 4. 205; Y. 1. 223. –2 Unmanly, timid, weak, weak-minded; R. 8. 84; क्लीबान् पलायिता Mk. 9. 5. –3 Cowardly. –4 Mean, base. –5 Idle. –6 Of the neuter gender. —**बः, -बं** (—**वः, -वं**) 1 An impotent man, a eunuch; न मूत्रं फेनिलं यस्य विष्ठा चाप्सु निमज्जति। मेढ्रं चोन्मादशुक्राभ्यां हीनं क्लीबः स उच्यते ॥ Kâtyâyana quoted in Dâyabhâga. –2 The neuter gender.

क्लैब्यं (व्यं) 1 Impotence (lit.); वरं क्लैब्यं पुंसां न च परकलत्राभिगमनं Pt. 1. –2 Unmanliness; timidity, cowardice; क्लैब्यं मा स्म गमः पार्थ Bg. 2. 3. –3 Impotence, powerlessness; R. 12. 86.

क्लु 1 A. (क्लवते) To move, go.

क्लेश् 1 A. (क्लेशते) 1 To speak articulately. –2 To impede, hinder. –3 To strike, kill. –4 To distress.

क्लैताकिकं Fermented liquor.

क्लोमं, क्लोमन् *n.* [कल् गतौ मनिन्] 1 The lungs. –2 The bladder.

क्लोशः Ved. Fear; Rv. 6. 46. 14.

क *ind.* 1 Whither, where; क्व तेऽन्योन्यं यत्ताः क्व च नु गहनाः कौतुकरसाः U. 6. 33; क-क when repeated in co-ordinate sentences imply 'great difference,' or 'incongruity'; क्व रुजा हृदयप्रमाथिनी क्व च ते विश्वसनीयमायुधं M. 3. 2; क्व सूर्यप्रभवो वंशः क्व चाल्पविषया मतिः R. 1. 2; Ki. 1. 6; *S.* 2. 18. –2 Sometimes क is used in the sense of the loc. of किम्: क्व प्रदेशे *i. e.* कस्मिन्प्रदेशे. (*a*) With a following अपि it means (1) somewhere, anywhere; (2) sometimes. (*b*) With a following चित् it means (1) in some places; प्रस्निग्धाः क्वचिदिंगुदीफलभिदः सूच्यंत एवोपलाः *S.* 1. 14; Rs. 1. 2; R. 1. 41; (2) in some cases; क्वचिद् गोचरः क्वचिन्न गोचरोऽर्थः. क्वचित्-क्वचित् (*a*) in one place-in another place, here-here; क्वचिद्दीणावाद्यं क्वचिदपि च हाहेति रुदितं Bh. 3. 125, 1. 4. (*b*) now-now (referring to time); क्वचित् पथा संचरते सुराणां क्वचित् घनानां पततां क्वचिच्च R. 13. 19.

कत्य *a.* Belonging to what place, being where.

कण् 1 P. (कणति, कणित) 1 To sound (indistinctly), jingle, tinkle; इति घोषयतीव डिंडिमः करिणो हस्तिपकाहतः कणन् H. 2. 86; कणन्मणिनूपुरौ Amaru. 28; Rs. 3. 24; Me. 36. –2 To hum, warble (as bees &c.); sing indistinctly; Ku. 1. 54; U. 3. 24; Bk. 6. 84.

कणः, कणनं, कणितं, काणः 1 A sound in general. –2 The sound of any musical instrument. —**नः** A small earthen pot or boiler.

कथ् 1 P. (कथति, कथित) 1 To boil, decoct. –2 To digest.

कथः A decoction, solution prepared with a continued or gentle heat.

कथनं [कथ्-ल्युट्] Boiling, decocting.